Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 8 lutego 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 – Kolejny wniosek – Przesłanki odrzucenia takiego wniosku jako niedopuszczalnego – Pojęcie „nowego elementu lub ustalenia” – Wyrok Trybunału dotyczący kwestii wykładni prawa Unii – Artykuł 46 – Prawo do skutecznego środka zaskarżenia – Właściwość sądu krajowego do orzekania co do istoty takiego wniosku w wypadku niezgodności z prawem decyzji o odrzuceniu wniosku jako niedopuszczalnego – Gwarancje proceduralne – Artykuł 14 ust. 2

W sprawie C-216/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Sigmaringen (sąd administracyjny w Sigmaringen, Niemcy) postanowieniem z dnia 22 lutego 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 marca 2022 r., w postępowaniu:

A.A.

przeciwko

Bundesrepublik Deutschland,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, T. von Danwitz i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, M. Ilešič, J.-C. Bonichot (sprawozdawca), P.G. Xuereb, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Wahl i I. Ziemele, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: D. Dittert, kierownik wydziału,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 lutego 2023 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller oraz A. Hoesch, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu rządu austriackiego – A. Posch, J. Schmoll oraz V.-S. Strasser, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – A. Azéma oraz H. Leupold, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 7 września 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 33 ust. 2 lit. d), art. 40 ust. 2 i 3 oraz art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między A.A., obywatelem państwa trzeciego, a Bundesrepublik Deutschland (Republiką Federalną Niemiec), reprezentowaną przez Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federalny urząd ds. migracji i uchodźców, Niemcy) (zwany dalej „urzędem”), w przedmiocie odrzucenia jako niedopuszczalnego kolejnego wniosku A.A. o przyznanie statusu uchodźcy.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 18 i 36 dyrektywy 2013/32 mają następujące brzmienie:

„(18) Podejmowanie decyzji w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w najkrótszym możliwym terminie leży w interesie zarówno państw członkowskich, jak i wnioskodawców, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku.

[…]

(36) W przypadku gdy wnioskodawca występuje z kolejnym wnioskiem, nie przedstawiając nowych dowodów lub argumentów, zobowiązywanie państwa członkowskiego do przeprowadzenia nowej pełnej procedury rozpatrywania wniosku stanowiłoby niewspółmierne obciążenie. W takich przypadkach państwa członkowskie powinny mieć możliwość odrzucenia wniosku jako niedopuszczalnego zgodnie z zasadą powagi rzeczy osądzonej”.

4 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, przewiduje:

Na użytek niniejszej dyrektywy:

[…]

f) »organ rozstrzygający« oznacza każdy organ quasi-sądowy lub administracyjny w państwie członkowskim odpowiedzialny za rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej i właściwy do podejmowania decyzji w takich sprawach w pierwszej instancji;

[…]

q) »kolejny wniosek« oznacza następny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którym występuje się po tym, jak ostateczna decyzja w odniesieniu do poprzedniego wniosku została podjęta, w tym w przypadkach, gdy wnioskodawca wyraźnie wycofał swój wniosek, oraz w przypadkach, gdy organ rozstrzygający odrzucił wniosek w następstwie dorozumianego wycofania wniosku zgodnie z art. 28 ust. 1”.

5 Artykuł 14 tej dyrektywy, zatytułowany „Przesłuchanie”, stanowi:

„1. Zanim organ rozstrzygający podejmie decyzję, wnioskodawcy o przysługuje możliwość stawienia się na przesłuchanie w sprawie jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, które prowadzi osoba właściwa na mocy prawa krajowego do prowadzenia tego rodzaju przesłuchań. Przesłuchanie dotyczące merytorycznej treści wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przeprowadzane jest przez personel organu rozstrzygającego. Niniejszy akapit pozostaje bez uszczerbku dla art. 42 ust. 2 lit. b).

[…]

2. Odstąpienie od przesłuchania dotyczącego merytorycznej treści wniosku możliwe jest w przypadkach, gdy:

a) organ rozstrzygający jest w stanie podjąć pozytywną decyzję w odniesieniu do nadania statusu uchodźcy na podstawie dostępnych dowodów […];

[…]”.

6 Artykuł 33 tej dyrektywy, zatytułowany „Wnioski niedopuszczalne”, stanowi:

„1. Oprócz przypadków, w których wniosek nie jest rozpatrywany zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 604/2013 [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31)], od państw członkowskich nie wymaga się oceny, czy wnioskodawca kwalifikuje się do objęcia go ochroną międzynarodową zgodnie z dyrektywą [2011/95/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9)], w przypadku gdy wniosek jest uznany za niedopuszczalny na mocy niniejszego artykułu.

2. Państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, wyłącznie jeżeli:

[…]

d) wniosek jest kolejnym wnioskiem i nie zaistniały ani nie zostały przedstawione przez wnioskodawcę żadne nowe elementy lub oceny [lub ustalenia], czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95];

[…]".

7 Artykuł 40 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Kolejne wnioski", przewiduje w ust. 2–5:

„2. Do celów podjęcia decyzji w sprawie dopuszczalności wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 33 ust. 2 lit. d) kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jest poddawany najpierw wstępnemu rozpatrzeniu, czy zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia odnoszące się do rozpatrzenia, czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95].

3. Jeżeli we wstępnym rozpatrzeniu, o którym mowa w ust. 2, stwierdza się, że zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia, znacząco zwiększające prawdopodobieństwo, że wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95], wniosek jest rozpatrywany dalej zgodnie z rozdziałem II. Państwa członkowskie mogą również postanowić o dalszym rozpatrywaniu kolejnego wniosku z innych powodów.

4. Państwa członkowskie mogą postanowić, że wniosek będzie dalej rozpatrywany jedynie wtedy, gdy dany wnioskodawca nie ze swej winy nie był w stanie powołać się na okoliczności, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, w trakcie uprzedniego postępowania, w szczególności wykonując prawo do skutecznego środka zaskarżenia zgodnie z art. 46.

5. Gdy kolejny wniosek nie jest dalej rozpatrywany na mocy niniejszego artykułu, uznawany jest za niedopuszczalny zgodnie z art. 33 ust. 2 lit. d)".

8 Artykuł 46 tej dyrektywy, zatytułowany „Prawo do skutecznego środka zaskarżenia", ma następujące brzmienie:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioskodawcy mieli prawo do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem w następujących sytuacjach:

a) decyzji podjętej w sprawie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym decyzji:
   i) o uznaniu wniosku za bezzasadny w zakresie dotyczącym nadania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
   ii) o uznaniu wniosku za niedopuszczalny zgodnie z art. 33 ust. 2;

[…]

3. Aby spełnić wymogi [określone] w ust. 1, państwa członkowskie zapewniają, aby skuteczny środek zaskarżenia zapewniał pełne rozpatrzenie ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95], co najmniej w postępowaniach odwoławczych przed sądem pierwszej instancji.

[…]”.

Prawo niemieckie

9 Paragraf 71 Asylgesetz (ustawy o prawie azylu) (BGBl. 2008 I, s. 1798), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o prawie azylu”), zatytułowany „Kolejny wniosek”, stanowi w ust. 1:

„Jeżeli cudzoziemiec po wycofaniu lub niepodlegającym zaskarżeniu odrzuceniu pierwszego wniosku o udzielenie azylu ponownie występuje z wnioskiem o udzielenie azylu (kolejnym wnioskiem), procedurę azylową przeprowadza się tylko wtedy, gdy spełnione są przesłanki określone w § 51 ust. 1–3 [Verwaltungsverfahrensgesetz (ustawy o postępowaniu administracyjnym) (BGBl. 2013 I, s. 102)] […]”.

10 Paragraf 51 ustawy o postępowaniu administracyjnym, w brzmieniu mającym zastosowanie w sporze w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o postępowaniu administracyjnym”), stanowi:

„(1) Na wniosek zainteresowanej osoby organ administracji postanawia o uchyleniu lub zmianie niepodlegającego zaskarżeniu aktu administracyjnego, jeżeli:

1. okoliczności faktyczne lub prawne leżące u podstaw aktu administracyjnego uległy po jego wydaniu zmianie na korzyść zainteresowanej osoby;

2. na jaw wyszły nowe dowody, których uwzględnienie doprowadziłoby do wydania rozstrzygnięcia korzystniejszego dla zainteresowanej osoby;

3. istnieją podstawy do wznowienia postępowania zgodnie z § 580 [Zivilprozessordnung (kodeksu postępowania cywilnego)].

(2) Wniosek jest dopuszczalny jedynie wówczas, gdy zainteresowana osoba nie mogła, z przyczyn niewynikających z rażącego niedbalstwa po jej stronie, powołać się na okoliczność umożliwiającą wznowienie postępowania w ramach wcześniejszego postępowania, w tym w drodze zaskarżenia aktu administracyjnego.

(3) Wniosek składa się w terminie trzech miesięcy. Termin ten biegnie od dnia, w którym zainteresowana osoba powzięła wiedzę o okoliczności umożliwiającej wznowienie postępowania.

[…]”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

11 Skarżący w postępowaniu głównym jest obywatelem syryjskim. W dniu 26 lipca 2017 r. złożył on wniosek o udzielenie azylu w Niemczech po – według jego własnych słów – opuszczeniu Syrii w 2012 r., pobycie w Libii do 2017 r., a następnie przedostaniu się przez Włochy i Austrię do Niemiec.

12 Podczas przesłuchania w urzędzie wyjaśnił, że odbywał służbę wojskową w Syrii w latach 2003–2005 i że opuścił to państwo w obawie przed ponownym powołaniem do służby lub zatrzymaniem w razie odmowy wywiązania się ze swoich obowiązków wojskowych. Po jego wyjeździe z Syrii ojciec poinformował go, że władze wojskowe wystosowały do niego wezwanie.

13 Decyzją z dnia 16 sierpnia 2017 r. urząd przyznał mu ochronę uzupełniającą, lecz odmówił przyznania mu statusu uchodźcy.

14 Na potrzeby uzasadnienia tej odmowy urząd przyjął, że nie można zakładać, iż państwo syryjskie interpretuje emigrację skarżącego w postępowaniu głównym jako sprzeciw wobec reżimu. Po pierwsze, pochodzi on bowiem z regionu, o który w momencie jego wyjazdu walczyły armia syryjska, Wolna Armia Syryjska i Państwo Islamskie. Po drugie, ponieważ zgodnie z jego oświadczeniem opuścił Syrię przed powołaniem do armii syryjskiej, nie ma powodu, by sądzić, że zostanie on uznany w swoim kraju za dezertera lub przeciwnika reżimu. Ponadto skarżący w postępowaniu głównym nie wykazał, że powodem jego wyjazdu był pobór do wojska. Powołał się on jedynie w sposób ogólny na sytuację zagrożenia wynikającą z wojny w Syrii.

15 Skarżący w postępowaniu głównym nie zaskarżył tej decyzji, która stała się ostateczna.

16 W dniu 15 stycznia 2021 r. skarżący w postępowaniu głównym złożył w urzędzie nowy wniosek o udzielenie azylu, czyli „kolejny wniosek” w rozumieniu art. 2 lit. q) dyrektywy 2013/32. Zasadniczo oparł on swój wniosek na wyroku z dnia 19 listopada 2020 r., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Służba wojskowa i azyl) (C-238/19, EU:C:2020:945). Twierdził on zasadniczo, że wyrok ten stanowi „zmianę stanu prawnego” w rozumieniu przepisów krajowych i że w konsekwencji urząd jest zobowiązany do zbadania co do istoty jego kolejnego wniosku. Zmiana ta polega jego zdaniem na tym, że przywołany wyrok przewiduje bardziej korzystną dla osób ubiegających się o azyl wykładnię zasad dotyczących ciężaru dowodu niż wykładnia przyjęta w orzecznictwie krajowym dla wnioskodawców, którzy uciekli z kraju w celu uchylenia się od ciążących na nich obowiązków wojskowych. Wspomniana zmiana wynika ze sformułowania użytego przez Trybunał, zgodnie z którym w pewnych okolicznościach istnieje „silne domniemanie”, że odmowa odbycia służby wojskowej wiąże się z jednym z powodów prześladowania wymienionych w art. 10 dyrektywy 2011/95.

17 Decyzją z dnia 22 marca 2021 r. urząd odrzucił jako niedopuszczalny kolejny wniosek skarżącego w postępowaniu głównym o udzielenie azylu. Uzasadniając tę decyzję, urząd wskazał zasadniczo, że wyrok z dnia 19 listopada 2020 r., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Służba wojskowa i azyl) (C-238/19, EU:C:2020:945) nie powoduje, że powinien on zbadać ten wniosek co do istoty. W zakresie bowiem, w jakim skarżący w postępowaniu głównym ograniczył się do powołania się na ten wyrok na poparcie swojego kolejnego wniosku, nie zostały spełnione ustanowione zarówno w przepisach krajowych, jak i unijnych przesłanki ponownego rozpatrzenia jego wniosku o udzielenie azylu.

18 Skarżący w postępowaniu głównym wniósł do Verwaltungsgericht Sigmaringen (sądu administracyjnego w Sigmaringen, Niemcy), który jest sądem odsyłającym, skargę zmierzającą do stwierdzenia nieważności decyzji urzędu z dnia 22 marca 2021 r. i do uzyskania statusu uchodźcy.

19 Sąd ten zauważa, że zgodnie z przepisami § 71 ust. 1 ustawy o prawie azylu w związku z § 51 ust. 1 pkt 1 ustawy o postępowaniu administracyjnym jeżeli po ostatecznym oddaleniu pierwszego wniosku o udzielenie azylu obywatel państwa trzeciego złoży kolejny wniosek, organ rozstrzygający powinien wznowić postępowanie, jeżeli sytuacja faktyczna lub prawna leżąca

u podstaw aktu administracyjnego uległa następnie zmianie na korzyść zainteresowanego. W odniesieniu do zmiany „sytuacji prawnej" w rozumieniu tych przepisów urząd zauważa, że zgodnie z wykładnią dominującą w orzecznictwie krajowym w zakres tego pojęcia może co do zasady wchodzić jedynie zmiana mających zastosowanie przepisów, a nie orzeczenie sądowe, takie jak orzeczenie Trybunału. Orzeczenie sądowe ogranicza się bowiem do wykładni i stosowania właściwych przepisów obowiązujących w chwili wydania orzeczenia w przedmiocie wcześniejszego wniosku, lecz ich nie zmienia. Sąd odsyłający wskazuje jednak, że orzeczenia Bundesverfassungsgericht (federalnego trybunału konstytucyjnego, Niemcy) dotyczące zakresu podstawowego prawa do azylu mogą wyjątkowo stanowić zmianę „sytuacji prawnej" w rozumieniu tych przepisów.

20 Sąd odsyłający zastanawia się jednak nad zgodnością tej wykładni prawa krajowego z prawem Unii, ponieważ odmawia ona w sposób ogólny uznania, że orzeczenie Trybunału może zmienić „sytuację prawną", a tym samym uzasadniać wznowienie postępowania w przypadku złożenia kolejnego wniosku, podczas gdy w wyroku z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367) Trybunał orzekł, że istnienie wyroku Trybunału stwierdzającego niezgodność uregulowania krajowego z prawem Unii stanowi nowy element w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32.

21 Sąd odsyłający zastanawia się zatem w szczególności, czy orzeczenie Trybunału, które ogranicza się do dokonania wykładni przepisu prawa Unii obowiązującego w chwili wydania decyzji dotyczącej wcześniejszego wniosku, może stanowić „nowe elementy lub ustalenia" w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 3 dyrektywy 2013/32. W szczególności sąd ten zastanawia się, czy wyrok z dnia 19 listopada 2020 r., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Służba wojskowa i azyl) (C-238/19, EU:C:2020:945), na który powołuje się skarżący w postępowaniu głównym, stanowi w niniejszej sprawie taki „nowy element lub ustalenie", biorąc pod uwagę fakt, że zawiera on istotne uściślenia dotyczące stosowania art. 9 ust. 2 lit. b) i art. 10 dyrektywy 2011/95 do sytuacji Syryjczyków odmawiających działania sprzecznego z własnym sumieniem.

22 Ponadto sąd odsyłający wskazuje, że zgodnie z mającym zastosowanie krajowym prawem procesowym, rozpatrując odwołanie od decyzji Urzędu odrzucającej kolejny wniosek jako niedopuszczalny, może on orzec jedynie w przedmiocie przesłanek dopuszczalności tego wniosku przewidzianych w § 71 ust. 1 ustawy o prawie azylu i w § 51 ust. 1–3 ustawy o postępowaniu administracyjnym. Jeżeli zatem sąd odsyłający uzna, że urząd niesłusznie odrzucił kolejny wniosek, może on jedynie stwierdzić nieważność decyzji o uznaniu wniosku za niedopuszczalny i zwrócić sprawę urzędowi, by ten wydał nową decyzję.

23 Sąd ten zastanawia się jednak, czy te krajowe przepisy proceduralne są zgodne z prawem do skutecznego środka zaskarżenia, o którym mowa w art. 46 ust. 1 dyrektywy 2013/32, oraz z celem tej dyrektywy, wyrażonym w jej motywie 18, zgodnie z którym decyzje w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej winny być podejmowane w najkrótszym możliwym terminie. Na wypadek gdyby z owego art. 46 wynikało, że może on, a nawet powinien sam wydać rozstrzygnięcie co do istoty kolejnego wniosku i przyznać w razie potrzeby skarżącemu w postępowaniu głównym status uchodźcy, zastanawia się on również nad kwestią, czy ów skarżący powinien wówczas korzystać z gwarancji proceduralnych przewidzianych w przepisach rozdziału II dyrektywy 2013/32.

24 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Sigmaringen (sąd administracyjny w Sigmaringen) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) a) Czy przepis prawa krajowego, który dopuszcza wniesienie kolejnego wniosku tylko w przypadku, gdy zmienił się na korzyść wnioskodawcy stan faktyczny lub prawny, na którym opierała się pierwotna decyzja odmowna, jest zgodny z art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 dyrektywy [2013/32]?

b) Czy art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 dyrektywy [2013/32] sprzeciwiają się przepisowi prawa krajowego, który nie uznaje za »nowy element« względnie »nową okoliczność« lub »nowe ustalenie« orzeczenia Trybunału (w tym wypadku: w postępowaniu o wydanie orzeczenia prejudycjalnego zgodnie z art. 267 TFUE), jeśli orzeczenie to nie stwierdza niezgodności przepisu prawa krajowego z prawem unijnym, a jedynie ogranicza się do wykładni prawa unijnego? Jakie warunki muszą być ewentualnie spełnione, aby należało uwzględnić wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w którym dokonuje się jedynie wykładni prawa unijnego, jako »nowy element« względnie »nową okoliczność« lub »nowe ustalenie«?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze [lit. a) i b)]: czy art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że jako »nowy element« względnie »nową okoliczność« lub »nowe ustalenie« należy uwzględnić wyrok Trybunału stwierdzający istnienie silnego domniemania, iż odmowa pełnienia służby wojskowej w okolicznościach określonych w art. 9 ust. 2 lit. e) dyrektywy [2011/95] jest związana z jednym z pięciu powodów wymienionych w art. 10 tej dyrektywy?

3) a) Czy art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że środek zaskarżenia przed sądem decyzji o niedopuszczalności wydanej przez organ rozstrzygający w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 5 dyrektywy [2013/32] ogranicza się do zbadania, czy organ rozstrzygający słusznie przyjął istnienie przesłanek pozwalających na uznanie kolejnego wniosku o udzielenie azylu za niedopuszczalny na podstawie art. 33 ust. 2 lit. d) oraz art. 40 ust. 2 i 5 dyrektywy [2013/32]?

b) W przypadku udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie trzecie [lit. a)]: czy art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2013/32 należy rozumieć w ten sposób, [że] środek zaskarżenia przed sądem decyzji o niedopuszczalności obejmuje także badanie, czy istnieją przesłanki do udzielenia ochrony międzynarodowej w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 2011/95, jeżeli po przeprowadzeniu własnego badania sąd stwierdzi, że nie zachodzą przesłanki pozwalające na odrzucenie kolejnego wniosku o udzielenie azylu ze względu na niedopuszczalność?

c) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze [lit. b)]: czy takie rozstrzygnięcie sądu wymaga uprzedniego przyznania wnioskodawcy szczególnych gwarancji proceduralnych na podstawie art. 40 ust. 3 zdanie trzecie w związku z przepisami rozdziału II dyrektywy [2013/32]? Czy sąd jest uprawniony do samodzielnego przeprowadzenia tego postępowania, czy też musi je przekazać organowi rozstrzygającemu – w razie potrzeby po zawieszeniu postępowania sądowego? Czy wnioskodawca może zrzec się tych gwarancji proceduralnych?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dwóch pierwszych pytań

25 Poprzez dwa pierwsze pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, na jakich warunkach wyrok Trybunału może stanowić „nowy element lub ustalenie" w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32.

26 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że art. 33 w ust. 2 dyrektywy 2013/32 wylicza w sposób wyczerpujący przypadki, w których państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny (wyrok z dnia 19 marca 2019 r., Ibrahim i in., C-297/17, C-318/17, C-319/17 i C-438/17, EU:C:2019:219, pkt 76).

27 Artykuł 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 przewiduje w szczególności, że państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, w przypadku gdy „wniosek jest kolejnym wnioskiem i nie zaistniały ani nie zostały przedstawione przez wnioskodawcę żadne nowe elementy [lub ustalenia], czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]".

28 Pojęcie „kolejnego wniosku" zostało zdefiniowane w art. 2 lit. q) dyrektywy 2013/32 i oznacza następny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którym występuje się po tym, jak została podjęta ostateczna decyzja w odniesieniu do poprzedniego wniosku.

29 Procedura rozpatrywania kolejnych wniosków jest uregulowana w art. 40 dyrektywy 2013/32, który w odniesieniu do takich wniosków przewiduje dwuetapowe badanie [wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nowe elementy lub ustalenia), C-921/19, EU:C:2021:478, pkt 34, 35].

30 I tak, na pierwszym etapie, art. 40 ust. 2 dyrektywy 2013/32 stanowi, że do celów podjęcia decyzji w sprawie dopuszczalności wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 33 ust. 2 lit. d) tej dyrektywy kolejny wniosek jest poddawany najpierw wstępnemu rozpatrzeniu, czy zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia odnoszące się do rozpatrzenia, czy kwalifikuje się on jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy 2011/95.

31 Dopiero w sytuacji, gdy rzeczywiście istnieją takie nowe elementy lub ustalenia w porównaniu do pierwszego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, na drugim etapie kontynuowane jest badanie dopuszczalności kolejnego wniosku na podstawie art. 40 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w celu sprawdzenia, czy te nowe elementy i ustalenia znacząco zwiększają prawdopodobieństwo, że ów wnioskodawca kwalifikuje się do objęcia tym statusem [wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nowe elementy lub ustalenia), C-921/19, EU:C:2021:478, pkt 37].

32 Ponadto zgodnie z art. 40 ust. 4 dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie mogą postanowić, że wniosek będzie dalej rozpatrywany jedynie wtedy, gdy dany wnioskodawca nie ze swej winy nie był w stanie powołać się na takie nowe okoliczności lub ustalenia w trakcie poprzedniego postępowania.

33 Jeżeli spełnione są przesłanki dopuszczalności kolejnego wniosku, wniosek ten należy rozpatrzyć co do istoty zgodnie – jak wskazano w art. 40 ust. 3 dyrektywy 2013/32 – z rozdziałem II tej dyrektywy, w którym ujęte są podstawowe zasady i gwarancje mające zastosowanie do wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej [zob. podobnie wyrok z dnia 10 czerwca 2021 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nowe elementy lub ustalenia), C-921/19, EU:C:2021:478, pkt 38].

34 W celu dokonania oceny zakresu pojęcia „nowych elementów lub ustaleń" w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32 należy zauważyć, że z brzmienia tego art. 33 ust. 2, w szczególności z wyrażenia „wyłącznie" poprzedzającego wyliczenie podstaw niedopuszczalności, oraz z celu tego ostatniego przepisu, a także z systematyki tej dyrektywy wynika, że przewidziana w tym przepisie możliwość odrzucenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jako niedopuszczalnego stanowi odstępstwo od obowiązku rozpatrzenia takiego wniosku co do istoty [zob. podobnie wyrok z dnia 1 sierpnia 2022 r., Bundesrepublik Deutschland (Dziecko uchodźców urodzone poza państwem przyjmującym), C-720/20, EU:C:2022:603, pkt 49].

35 Trybunał miał już okazję stwierdzić, że zarówno z wyczerpującego charakteru wyliczenia zawartego w tym art. 33 ust. 2, jak i z derogacyjnego charakteru podstaw niedopuszczalności zawartych w tym wyliczeniu wynika, że podstawy te należy interpretować ściśle [zob. podobnie wyrok z dnia 1 sierpnia 2022 r., Bundesrepublik Deutschland (Dziecko uchodźców urodzone poza państwem przyjmującym), C-720/20, EU:C:2022:603, pkt 51].

36 W związku z tym przypadki, w których dyrektywa 2013/32 wymaga uznania kolejnego wniosku za dopuszczalny, należy – przeciwnie – interpretować szeroko.

37 Ponadto z samego brzmienia art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32, a w szczególności z użycia wyrażenia „nowe elementy lub ustalenia", wynika, że przepis ten dotyczy nie tylko zmiany faktycznej, która nastąpiła w osobistej sytuacji wnioskodawcy lub w jego państwie pochodzenia, lecz również nowych elementów prawnych.

38 Z orzecznictwa Trybunału wynika w szczególności, że kolejnego wniosku nie można uznać za niedopuszczalny na podstawie art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32, jeżeli organ rozstrzygający w rozumieniu art. 2 lit. f) wspomnianej dyrektywy stwierdzi, że ostateczne odrzucenie wcześniejszego wniosku jest sprzeczne z prawem Unii. Organ rozstrzygający ma obowiązek to stwierdzić, gdy sprzeczność ta wynika z wyroku Trybunału lub została w sposób incydentalny stwierdzona przez sąd krajowy (zob. podobnie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 198, 203).

39 Wniosek taki znajduje uzasadnienie w okoliczności, że skuteczność (effet utile) przyznanego osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową – zapisanego w art. 18 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą") i skonkretyzowanego w dyrektywach 2011/95 i 2013/32 – prawa do uzyskania statusu beneficjenta ochrony międzynarodowej, w sytuacji gdy spełnione są warunki wymagane przez prawo Unii, byłaby poważnie zagrożona, gdyby kolejny wniosek mógł zostać uznany za niedopuszczalny z powodu, o którym mowa w art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32, podczas gdy odrzucenie pierwszego wniosku nastąpiło z naruszeniem prawa Unii. Taka wykładnia tego przepisu skutkowałaby bowiem tym, że nieprawidłowe stosowanie prawa Unii mogłoby powtarzać się przy każdym nowym wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, bez możliwości zapewnienia

wnioskodawcy rozpatrzenia jego wniosku, które nie byłoby obarczone naruszeniem tego prawa. Tego rodzaju przeszkoda w skutecznym stosowaniu przepisów prawa Unii dotyczących procedury udzielania ochrony międzynarodowej nie mogłaby być rozsądnie uzasadniona zasadą pewności prawa (zob. podobnie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 192, 196, 197).

40 W szczególnym kontekście dyrektywy 2013/32 wyrok Trybunału może wchodzić w zakres pojęcia nowego elementu w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) oraz art. 40 ust. 2 i 3 tej dyrektywy, i to niezależnie od tego, czy wyrok ten został wydany przed wydaniem decyzji w sprawie wcześniejszego wniosku, czy po jej wydaniu, lub czy wspomniany wyrok stwierdza niezgodność z prawem Unii przepisu krajowego, na którym oparto tę decyzję, czy też ogranicza się do wykładni prawa Unii, w tym przepisu obowiązującego w chwili wydania wspomnianej decyzji.

41 Tym samym pozbawiona znaczenia jest w szczególności podniesiona przez rządy niemiecki i austriacki okoliczność, że skutki wyroku, w którym Trybunał w ramach wykonywania kompetencji przyznanej mu w art. 267 TFUE dokonuje wykładni przepisu prawa Unii, sięgają co do zasady daty wejścia w życie interpretowanego przepisu (zob. podobnie wyrok z dnia 28 stycznia 2015 r., Starjakob, C-417/13, EU:C:2015:38, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).

42 Ponadto o ile prawdą jest, że Trybunał orzekł zasadniczo w pkt 194 i 203 wyroku z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), że istnienie wyroku Trybunału stwierdzającego niezgodność z prawem Unii uregulowania krajowego, na podstawie którego odrzucono wcześniejszy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, stanowi nowy element dotyczący oceny kolejnego wniosku w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32, o tyle należy zauważyć, że czyniąc to, Trybunał w żaden sposób nie uznał, iż jedynie wyroki zawierające takie stwierdzenie mogłyby stanowić taki nowy element.

43 Wykładnia, zgodnie z którą wyrok Trybunału może stanowić nowy element w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) oraz art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32 jedynie pod warunkiem stwierdzenia niezgodności z prawem Unii przepisu prawa krajowego, na podstawie którego wydano decyzję w sprawie wcześniejszego wniosku, podważałaby bowiem nie tylko skuteczność (effet utile) prawa przyznanego osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową, zapisanego w art. 18 Karty i przypomnianego w pkt 39 niniejszego wyroku, lecz naruszałby skutek erga omnes wyroków wydanych w trybie prejudycjalnym, a także charakter procedury przewidzianej w art. 267 TFUE i jej cel polegający na zapewnieniu jednolitej wykładni prawa Unii.

44 Z powyższego wynika, że każdy wyrok Trybunału może stanowić nowy element w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32.

45 Taka wykładnia pojęcia nowego elementu znajduje potwierdzenie w motywie 36 dyrektywy 2013/32, z którego wynika, że na poparcie kolejnego wniosku wnioskodawca powinien mieć możliwość przedstawienia „nowych argumentów”.

46 Wspomniana wykładnia pozwala bowiem wnioskodawcy na poparcie kolejnego wniosku argumentem, zgodnie z którym jego wcześniejszy wniosek został odrzucony z naruszeniem wyroku Trybunału, ponieważ takiego argumentu z założenia nie można było podnieść w czasie rozpatrywania tego wcześniejszego wniosku.

47 W tym kontekście należy również zauważyć, że okoliczność, iż w trakcie rozpatrywania wcześniejszego wniosku wnioskodawca nie powołał się na wyrok wydany już przez Trybunał, nie może być równoznaczna z winą tego wnioskodawcy w rozumieniu art. 40 ust. 4 dyrektywy 2013/32. Oprócz tego bowiem, że – jak wskazano w pkt 34 i 35 niniejszego wyroku – pojęcie winy należy interpretować zawężająco, przyjęcie szerszej koncepcji tego pojęcia prowadziłoby do umożliwienia powtórzenia nieprawidłowego stosowania prawa Unii, podczas gdy na organie rozstrzygającym i na właściwych sądach ciąży obowiązek uwzględnienia okoliczności faktycznych, którymi dysponują, w sposób zgodny z tym prawem, poprzez zastosowanie odpowiednich wyroków Trybunału.

48 Ponadto z orzecznictwa wynika, że wyrok Trybunału może stanowić nowy element w rozumieniu art. 33 ust. 2 i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32 nawet w braku odniesienia się przez wnioskodawcę w ramach kolejnego wniosku do istnienia tego wyroku (zob. podobnie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 195).

49 Należy jednak przypomnieć, że jak wskazano w pkt 31 niniejszego wyroku, dla dopuszczalności kolejnego wniosku konieczne jest jeszcze, zgodnie z art. 40 ust. 3 dyrektywy 2013/32, aby nowe elementy lub ustalenia „znacząco zwiększa[ły] prawdopodobieństwo, że wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]”.

50 Jak wynika bowiem z motywu 36 dyrektywy 2013/32, prawodawca Unii Europejskiej uznał, że zobowiązanie państw członkowskich do rozpatrzenia co do istoty każdego kolejnego wniosku byłoby nieproporcjonalne. Tymczasem byłoby tak, gdyby – aby uniemożliwić właściwemu organowi odrzucenie kolejnego wniosku jako niedopuszczalnego na podstawie art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 – wystarczyło, aby wnioskodawca powołał się na jakąkolwiek nową okoliczność lub ustalenia, niezależnie od ich znaczenia w świetle warunków wymaganych do ubiegania się o ochronę międzynarodową.

51 W sytuacji gdy wnioskodawca powołuje się na wyrok Trybunału jako na nowy element w rozumieniu art. 33 ust. 2 i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32, taka okoliczność ogranicza zatem obowiązek rozpatrzenia co do istoty kolejnego wniosku do przypadków, w których wykładnia prawa Unii dokonana w tym wyroku okazuje się istotna dla oceny zasadności tego wniosku.

52 W niniejszej sprawie do sądu odsyłającego należy ocena, czy wyrok z dnia 19 listopada 2020 r., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Służba wojskowa i azyl) (C-238/19, EU:C:2020:945), na który powołuje się skarżący w postępowaniu głównym na poparcie kolejnego wniosku, stanowi nowy element mogący znacząco zwiększyć prawdopodobieństwo, że kwalifikuje się on jako beneficjent ochrony międzynarodowej.

53 W zakresie, w jakim ocena ta zależy od wykładni wyroku z dnia 19 listopada 2020 r., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Służba wojskowa i azyl) (C-238/19, EU:C:2020:945), w szczególności w zakresie, w jakim stwierdzono w pkt 61, że istnieje „silne domniemanie”, że odmowa odbycia służby wojskowej w warunkach określonych w art. 9 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2011/95 jest związana z jednym z powodów wymienionych w art. 10 tej dyrektywy, należy wskazać sądowi odsyłającemu, że poprzez to stwierdzenie, dokonane również w pkt 60 tego wyroku, Trybunał wskazał jedynie, iż w wyżej wymienionych okolicznościach jest „wysoce prawdopodobne”, że związek ten istnieje, i nie miał na celu ustanowienia niewzruszalnego domniemania ani zastąpienia oceny dokonanej przez właściwe organy krajowe swoją oceną w tej

kwestii. Trybunał przypomniał zatem w ostatnim zdaniu pkt 61 omawianego wyroku, że do tych organów należy zbadanie, w świetle ogółu okoliczności rozpatrywanego przypadku, prawdopodobieństwa takiego związku.

54 W świetle powyższych rozważań na dwa pierwsze pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że każdy wyrok Trybunału, w tym wyrok, który ogranicza się do wykładni przepisu prawa Unii obowiązującego już w chwili wydania decyzji dotyczącej wcześniejszego wniosku, stanowi nowy element w rozumieniu tych przepisów, niezależnie od daty jego wydania, jeżeli znacząco zwiększa on prawdopodobieństwo, że wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej.

W przedmiocie pytania trzeciego

55 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on, a nawet wymaga, aby właściwy sąd krajowy, gdy stwierdza nieważność decyzji odrzucającej kolejny wniosek jako niedopuszczalny, mógł samodzielnie orzec w przedmiocie tego wniosku, bez konieczności przekazania go organowi rozstrzygającemu do ponownego rozpoznania. Sąd ten zastanawia się również, czy w takim przypadku wnioskodawca powinien korzystać z gwarancji proceduralnych przewidzianych w przepisach rozdziału II dyrektywy 2013/32.

56 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2013/32 osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową powinno przysługiwać prawo do skutecznego środka zaskarżenia decyzji, wydanych na podstawie art. 33 ust. 2 tej dyrektywy, o uznaniu ich kolejnych wniosków za niedopuszczalne.

57 Zgodnie z art. 46 ust. 3 wspomnianej dyrektywy ten środek zaskarżenia, aby był skuteczny, powinien zapewniać pełne rozpatrzenie ex nunc przez właściwy sąd krajowy zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy 2011/95.

58 Z powyższego wynika, że na mocy art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie są zobowiązane do takiego ukształtowania swojego prawa krajowego, by rozpatrywanie danych skarg obejmowało zbadanie przez sąd wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które pozwalają mu na dokonanie aktualnej oceny danego przypadku, tak aby wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej mógł być rozpatrzony w sposób kompletny, bez potrzeby zwracania sprawy organowi rozstrzygającemu. Taka wykładnia sprzyja realizacji celu dyrektywy 2013/32, jakim jest zapewnienie, by decyzja w sprawie takich wniosków została wydana w najkrótszym możliwym terminie, o ile nie stoi to na przeszkodzie odpowiedniemu i kompletnemu rozpatrzeniu wniosku (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 53).

59 Jednakże art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 odnosi się wyłącznie do rozpatrzenia skargi, a zatem nie dotyczy następstw ewentualnego stwierdzenia nieważności decyzji będącej jej przedmiotem (wyroki: z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 145; z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 54).

60 Należy zatem zauważyć, że przyjmując dyrektywę 2013/32, prawodawca Unii nie miał zamiaru wprowadzania wspólnej normy, zgodnie z którą organ rozstrzygający miałby tracić swe kompetencje po stwierdzeniu nieważności pierwotnej decyzji w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, tak więc państwa członkowskie mają swobodę zdecydowania, czy w następstwie takiego stwierdzenia nieważności akta sprawy powinny zostać przekazane temu organowi w celu wydania przez niego nowej decyzji (wyroki: z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 146; z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 54).

61 O ile zatem dyrektywa 2013/32 przyznaje państwom członkowskim pewien zakres swobody, w szczególności w celu określenia zasad dotyczących rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, w sytuacji gdy sąd stwierdził nieważność wcześniejszej decyzji tego organu w sprawie tego wniosku, o tyle należy zaznaczyć, że niezależnie od wspomnianego zakresu swobody państwa członkowskie są zobowiązane do przestrzegania art. 47 Karty, zapewniającego każdej osobie, której prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem. Cechy środka zaskarżenia przewidzianego w art. 46 dyrektywy 2013/32 należy zatem określić zgodnie z art. 47 Karty. Wynika z tego, że każde państwo członkowskie związane tą dyrektywą powinno ukształtować swoje prawo krajowe w taki sposób, aby w następstwie uchylenia tej wcześniejszej decyzji i w przypadku przekazania sprawy organowi rozstrzygającemu nowa decyzja została wydana w krótkim terminie i była zgodna z oceną zawartą w wyroku uchylającym (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 55, 59).

62 Ponadto prawodawca Unii, gdy przewidział w art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32, że sąd właściwy do orzekania w przedmiocie skargi na decyzję oddalającą wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jest zobowiązany do zbadania, w danym wypadku, „potrzeby zapewnienia [wnioskodawcy] ochrony międzynarodowej", kierował się zamiarem przyznania temu sądowi – jeżeli ów uzna, że dysponuje wszelkimi informacjami na temat okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych w tym zakresie – uprawnienia do rozstrzygnięcia w sposób wiążący, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, czyli kompletnej i zaktualizowanej oceny tych okoliczności, czy wspomniany wnioskodawca spełnia przewidziane w dyrektywie 2011/95 przesłanki uzyskania ochrony międzynarodowej. Wynika z tego, że jeżeli w wyniku takiego badania wspomniany sąd upewni się, że status uchodźcy lub beneficjenta ochrony uzupełniającej powinien zostać przyznany temu wnioskodawcy na podstawie kryteriów określonych w dyrektywie 2011/95 z powodów, na które powołuje się on na poparcie swojego wniosku, oraz jeżeli ten sam sąd stwierdza nieważność decyzji o odrzuceniu tego wniosku i przekazuje akta organowi odpowiedzialnemu za rozpatrzenie sprawy, organ ten, z wyjątkiem sytuacji zaistnienia okoliczności faktycznych lub prawnych, które obiektywnie wymagają nowej zaktualizowanej oceny, jest związany tym orzeczeniem sądowym i jego uzasadnieniem i nie dysponuje już uprawnieniami dyskrecjonalnymi w odniesieniu do decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania wnioskowanej ochrony w świetle tych samych powodów, które zostały przedstawione temu sądowi (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 65, 66).

63 Wynika stąd, że o ile do każdego państwa członkowskiego należy decyzja, czy sąd, który stwierdził nieważność decyzji uznającej kolejny wniosek za niedopuszczalny, może uwzględnić ten wniosek lub go oddalić na innej podstawie, czy też przeciwnie, sąd ten powinien przekazać wspomniany wniosek organowi rozstrzygającemu, aby ten ponownie go rozpoznał, o tyle jednak w tym ostatnim przypadku organ ten jest zobowiązany do uwzględnienia takiego orzeczenia sądowego i jego uzasadnienia.

64 Ponadto art. 40 ust. 3 dyrektywy 2013/32 nakłada na organ rozpatrujący kolejny wniosek uznany za dopuszczalny obowiązek dalszego rozpatrywania tego wniosku zgodnie z przepisami rozdziału II tej dyrektywy.

65 W konsekwencji, gdy po stwierdzeniu nieważności decyzji odrzucającej kolejny wniosek jako niedopuszczalny właściwy sąd postanawia, w okolicznościach przypomnianych w pkt 62 niniejszego wyroku, orzec co do istoty tego wniosku, sąd ten powinien zapewnić mutatis mutandis przestrzeganie podstawowych zasad i gwarancji ustanowionych w rozdziale II dyrektywy 2013/32. Jest tak nawet wówczas, gdy na podstawie prawa krajowego wspomniany sąd nie ma możliwości oddalenia tego wniosku lub przyznania wnioskodawcy ochrony międzynarodowej, ponieważ organ rozstrzygający, któremu sprawa została przekazana w celu uwzględnienia lub oddalenia tego wniosku, jest związany orzeczeniem sądowym i jego uzasadnieniem.

66 Należy dodać, biorąc pod uwagę wątpliwości sądu odsyłającego w tym względzie, że w braku przesłuchania przed organem rozstrzygającym, przewidzianego w art. 14 dyrektywy 2013/32, gdy takie przesłuchanie jest prowadzone dopiero przed sądem rozpoznającym skargę na wydaną przez ten organ decyzję o niedopuszczalności i z poszanowaniem wszystkich warunków przewidzianych w dyrektywie 2013/32, możliwe jest zapewnienie skutecznego charakteru prawa do bycia wysłuchanym na tym etapie postępowania (wyrok z dnia 16 lipca 2020 r., Addis, C-517/17, EU:C:2020:579, pkt 71). Niemniej jednak z art. 14 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy wynika również, że można zrezygnować z takiego przesłuchania, jeżeli sąd ten jest w stanie wydać pozytywną decyzję w przedmiocie statusu uchodźcy na podstawie dostępnych dowodów.

67 W świetle powyższych rozważań na pytanie trzecie należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że pozwala on – nie wymagając jednak tego – aby państwa członkowskie przyznały swoim sądom uprawnienie, w sytuacji gdy stwierdzają one nieważność decyzji odrzucającej kolejny wniosek jako niedopuszczalny, do samodzielnego orzekania w przedmiocie tego wniosku, bez konieczności przekazania go organowi rozstrzygającemu, pod warunkiem że sądy te przestrzegają gwarancji przewidzianych w przepisach rozdziału II tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) Artykuł 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej

należy interpretować w ten sposób, że:

każdy wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w tym wyrok, który ogranicza się do wykładni przepisu prawa Unii obowiązującego już w chwili wydania

decyzji dotyczącej wcześniejszego wniosku, stanowi nowy element w rozumieniu tych przepisów, niezależnie od daty jego wydania, jeżeli znacząco zwiększa on prawdopodobieństwo, że wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej.

2) Artykuł 46 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2013/32

należy interpretować w ten sposób, że:

pozwala on – nie wymagając jednak tego – aby państwa członkowskie przyznały swoim sądom uprawnienie, w sytuacji gdy stwierdzają one nieważność decyzji odrzucającej kolejny wniosek jako niedopuszczalny, do samodzielnego orzekania w przedmiocie tego wniosku, bez konieczności przekazania go organowi rozstrzygającemu, pod warunkiem że sądy te przestrzegają gwarancji przewidzianych w przepisach rozdziału II tej dyrektywy.

Podpisy